

"ПАС":
хто прэтэндуе
на вакансію
"ума, чести
і совести"?

2

СЛУЖБА "ОЗ":
першы выклік —
на 5-й хвіліне
Новага года.

2

КАЛІ
ЗАПРАЦУЕ
ПРЫРОДАХОУНАЕ
ЗАКАНАДАУСТВА?
Няма напар-
стачнікаў —
ёсць латарыя
"Фартуна".

3

ГАРЧЫЧНИК.

4

БЕЛАРУСКАЯ МАЛАДЗЁЖНАЯ ГАЗЕТА

Чырвоная змена

13 студзеня 1994 г.

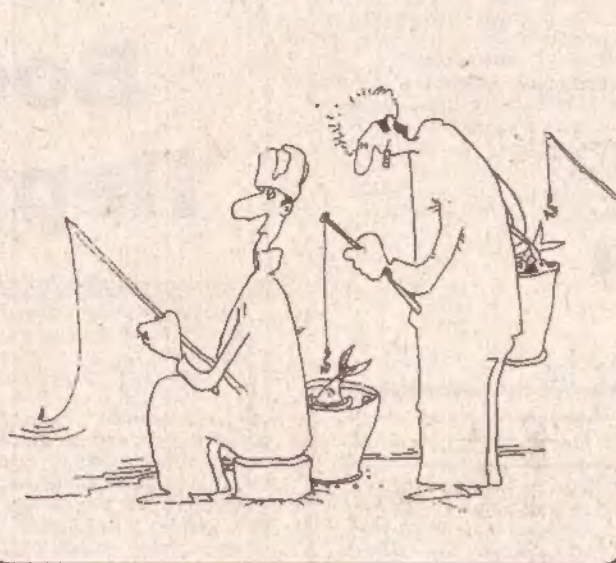
Чацвер

№ 4 (13720)

Кошт у розніцу 20 рублёў

Выдаецца з 1921 года

Малюе Віктар ДУБОВІК

Кур'ер "ЧЗ"

СТОП-ФАКТ

На сустрэчу з Ельцыным

Дэлегацыя Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь на чале са Станіславам Шушкевічам накіравалася 11 студзеня ў Маскву, дзе ў сераду адбыліся перагаворы з прэзідэнтам Расійскай Федэрацыі Бярысам Ельцыным.

На сустрэчы разглядаліся стратэгічныя пытанні ўзаемадзеяння дзяржаў у эканамічнай і іншых галінах. У саставе беларускай дэлегацыі віцэ-прэм'ер Уладзімір Зяленко, старшыня праўлення Нацыянальнага банка Станіслаў Багданкевіч, іншыя афіцыйныясобы.

Украінскі экс-прэм'ер у Мінску

11 студзеня Мінск наведала дэлегацыя Асацыяцыі Украінскіх прамысловцаў і прадпрымальнікаў на чале з былым прэм'ер-міністрам Украіны Леанідам Кучмой.

Дэлегацыя прыняла ўдзел у пацярнянай нарадзе Беларускай канферэнцыі прамысловцаў і прадпрымальнікаў, сустрэлася з прадстаўніцамі прамысловых прадпрыемстваў, прадпрымальніцкіх структур, дэпутатамі Вярхоўнага Савета Беларусі. У другой палове дня Леанід Кучма сустрэўся з Вячаславам Кебічам. У той жа дзень адбылася прэс-канферэнцыя экс-прэм'ер-міністра Украіны. "Эканоміка дыктуе нам, — сказаў ён, у прыватнасці, — тое, што... мы з нашымі калегамі з Беларусі павінны прымуціць прыслушацца нацыянальнай і ўрадавай Вярхоўнага Савета да тых праблем, якія існуюць... Мы перайшлі тую небяспечную мяжу, за якой толькі бедзтва і больш нічога". Леанід Кучма ацаніў украінска-беларускія эканамічныя сувязі як "закрываючы".

План — толькі па падатках...

Чатыры, а то і тры няпоўныя працоўныя дні ў тыдзень — з гэтага пачаўся год Сабакі для многіх працоўных калектываў Віцебска.

"Закрываюцца" вытворчасць на станкабудзівнічых заводах, прадпрыемствах лёгкай, радыётэхнічнай, дрэваапрацоўчай прамысловасці; няма чым плаціць за сыравіну, камплектуючыя, электраэнергію. У той жа час ільвіную долю заробных прадпрыемствамі сродкаў адбірае "падатковы рэкет".

"Нясвіж" — фонд адраджэння

14-15 студзеня ў Нясвіжы адбудзецца ўстаноўчая канферэнцыя заснавальніцкай міжнароднага фонду "Нясвіж", мэтаю якой з'яўляецца садзейнічанне адраджэнню помнікаў горада, у тым ліку аднаго з найкаштоўнейшых архітэктурных ансамбляў рэспублікі — Палаца-ва-паркавага комплексу.

Бліжэйшыя задачы фонду — аднаўленне помнікаў гісторыі і культуры Нясвіжа, іх музейных экспазіцый, адраджэнне тэатральных і музычных калектываў — Нясвіжскага тэатра, балетнай школы і капэлы, у тым жа часе і вываду і вырабу гістарычных габеленаў, іншых народных промыслаў.

БЕЛАПАН.

Чыстая прадукцыя з бруднай зоны

Мяркуецца, што ў гэтым годзе ў Быхаўскім раёне пачнецца вытворчасць чыстай сельскагаспадарчай прадукцыі.

Рэч, як вядома, пацярпела ў выніку аварыі на Чарнобыльскай АЭС. Пазбавіцца ад радыяактыўнага забруджвання сельскагаспадарчай прадукцыі ў Беларусі дапаможа даследаваць Інстытут аграрыі і глебазнаўства ў садружнасці з іншымі навуковымі цэнтрамі рэспублікі. Спецыялісты абследавалі зямельныя паверхні ва ўсіх гаспадарках. З улікам узроўню радыяцыі для кожнай зоны забруджвання распрацаваны рэкамендацыі па выкарыстанню сельскагаспадарчых культур і агра-тэхніцы — расліны не будуць збіраць радыяефекты. Падрабязныя рэцэпты распрацаваны для лугоў і пашы, жывялагадоўчай галіны.

Новыя навуковыя праграмы вядзення сельскай гаспадаркі ў ўмовах павышанай радыяцыі ўключаюцца таксама ў праграмы Касцюкаўскага, Краснапольскага і Слаўгарадскага раёнаў. Распрацоўваюцца рэкамендацыі і для астатніх зон жорсткага радыяцыйнага кантролю.

БЕЛІНФАРМ.

І зноў — лішнія людзі

У цяжкіх становішчах апынуліся сёння сталічны падшпітніцкі завод.

Аб'ём выпускаемай прадукцыі на прадпрыемстве знізіўся на 20-30 працэнтаў. Каб застацца на плаву, завод вымушаны ісці на самыя неппулярныя меры — скарачэнне штатаў.

У першым квартале гэтага года будзе скарачана каля 1000 чалавек. Гэта ў першую чаргу тычыцца пенсіянераў, якія працуюць на прадпрыемстве.

Сувязь дыктуе новыя цэны

З 8 студзеня зноў, ужо ў якім раз, падараліся палітычныя сувязі.

Цяпер адна хвіліна тэлефоннай размовы па рэспубліцы каштуе 120 рублёў. Толькі размовы па Мінскай вобласці засталіся без змен. Кошт аднаго канверта вырас яшчэ на пяць рублёў.

Рытуйце тоўстыя кашалькі

Ну, вось, зноў дачкаліся падарання. З 15 студзеня ў чатыры разы вырасце тавары на пазездкі ў чыгуначным транспарце далёкага і мясцовага накіравання.

Так, напрыклад, білет да Масквы будзе цяпер каштаваць 16 тысяч рублёў.

А.СЦЯПАНАЎ.

Золата "паузе" ўверх

З новага года ў купальных пунктах Ювельнага горада былі падняты цэны на серабро і золата.

Кошт грама золата 585-й пробы вырас на 31,5 працэнта і цяпер складае 54 тысячы рублёў, грам серабра ў вас купіце за 1100 рублёў. А ў ювельных магазінах грам золата зараз можна набыць "усяго" за 129 тысяч.

Лідзія РЫЖАНКОВА.

Ва Уручы будзе ваенны музей

Беларусь мае багату ваенную гісторыю, якая пакуль нідзе не сістэматызавана і аб'ектна не адлюстравана.

Заўвагу на такую сістэматызацыю, магчыма, зробіць Дзяржаўны музей ваеннай гісторыі Рэспублікі Беларусь, пабудаваны ў Уручы.

Як паведаміў дырэктар будучай установы Я.І.Белавус, у цяперашні момант распрацоўваецца праект музея на конкурснай аснове. Згодна з задумай творцаў, гэта будзе стыльны будынак з элементамі гатычнай архітэктуры і даманастрыяльнай пляцоўкай для бавоў тэхнікі. Зразумела, што будынак будзе вымагаць вялікіх грошай. У сувязі з гэтым узнікае пытанне: ці варта ўкладваць вялізныя сродкі ў культурны праект, пакуль поўнасцю не вырашана элементарная праблема таго ж жыллага фонду для афіцэраў? Зрэшты, гэтае пытанне стала ўжо рытарычным у грамадстве, якое дасюль не вырашыла, што з'яўляецца першасным — культура ці каўбаса.

Лілія ГРЫНАВЕЦКАЯ.

Не таўчыце вадзі ў ступе!

Гэтыя на Віцебшчыне неба альбо таўчы вадзі ў ступе — дарагое задавальненне. Надаўна абласны Савет народных дэпутатаў прыняў спецыяльнае рашэнне, дзе ёсць артыкул аб нарматыўным расходу электрычнай і цеплавай энергіі.

Зараз тыя арганізацыі і службовыя асобы, па чый вольне працуюць на хатнім хаду электраухваці, электраплёчы, а таксама выкарыстоўваюць электраваду, вадзі, цяпло, будучы атрымліваць штраф да пяці мінімальнага зарплат. Спаганні прадугледжаны і для надбайных грамадзян-прыватнікаў.

Падрыхтаваў Уладзімір МІХНО.

Беларусь, якая расчароўвае

Пад час мінулых калідаў у Мінску павялічваўся групы навушнікаў беларускага ліца ў Вільні.

Гэтыя дзеці нарадзіліся ў беларускіх сем'ях Вільні 7-10 гадоў таму.

Перад пазездкай на радыёму продажы яны з цікаўнасцю пыталіся: — А што, там усё па-беларуску? Як у нашым ліце? — А ці ёсць у Беларусі літоўскія ліцеі? — На жаль, радыёму продажы стала пераважна расчараваннем у іхнім жыцці, бо не толькі не знайшлі тут літоўскіх ліцеяў, але і з беларускімі была праблема. Беларускую мову ў Беларусі ім даводзілася чуць не часцей, чым у Вільні, дзе беларусы цяпер усё ж — нацыянальнае меншасць.

Вітаўт МАРТЫНЕНКА, 43-інфарм.

Курсы валют на 12 студзеня:

	Далар ЗША		Ням. марка	
	Скупка	Продаж	Скупка	Продаж
Комплекс"	4200(4620)	4450	2620(2680)	2565
Бел-бізнесбанк"	4000	4500	2300	2600
Прыват"	4100	4600	2370	2640

(У дужках — курс за безнаяўны разлік)

(У дужках — курс за безнаўнымі разлікамі)

Баставаць ці не баставаць?

□ Лілія ГРЫНАВЕЦКАЯ, 43-інфарм

Арганізацыйны камітэт прамысловых прафсаюзаў Беларусі, у які ўвайшлі ўсе кіраўнікі буйнейшых прафсаюзаў прамысловасці, вырашыў правесці 12 студзеня акцыю пратэсту пад назвай "Не — збыдненню народа!".

Правядзенне аднагадзінага спынення ўсіх прадпрыемстваў прамысловасці выклікала тым, што толькі з 11 студзеня прадпрыемствы пачалі працаваць. Дзесяць дзён з пачатку новага года працоўныя знаходзіліся ў вымушаным адпачынку, які, магчыма, ударыў па нашай "ляжачай" прамысловасці не горш, чым акая забастоўка. Пра-назіраючы, што шэраг прадпрыемстваў не прыступіць да працы з 1 лютага. Жорстка пазіцыя прафсаюзаў, якія, дарчы, актывізаваліся апошнім часам, зыходзіць менавіта з таго, што рост цен адыбываецца пад час прастояў прадпрыемстваў, калі людзі не атрымліваюць зарплату. (Ілюстрацыя да гаворкі: апошняя павышэнне цен на хлеб, маляко, мяса, камунальныя паслугі).

Статыстыка сведчыць, што за 11 месяцаў 1993 года цэны на спажывацкія тавары ўзраслі ў 17,6 раз, а зарплата ў прамысловасці — ў 9,8. Узровень жыцця знізіўся ў два разы. Мінімальны зарплата складае ўсяго 27 працэнтаў ад мінімальнага пра-м-

тачнага ўзроўню: мінімальны зарплата — 30 тысяч, а мінімальны спажывецкі бюджэт — 120 тысяч. Колькасць беспрацоўных узрасла ў два і паловы раз і складае 67 тысяч чалавек. Безумоўна, у такіх умовах, калі хутка расце незадаволенасць працоўных, забастоўка выглядае натуральным спосабам "выпусціць пару", папярэдзіць масавы стыхійны выбух, які можа змясціць усё. Прынцыповае пытанне заключаецца ў тым, ці да-бываецца ў мэтах розных больш-менш лібэральных форм забастоўкі і акцый пратэсту.

Забастоўка — класічны элемент працоўнага руху, крайняя форма барацьбы рабочых за свае правы. Даводзіцца канстатаваць, што класічны механізм наўрад ці спрацоўвае ў нашым далёка не класічным арганізаваным грамадстве з эканамічнай пастэрацілісцінага ўзору. Складанасці адразу ж узнікаюць з вызначэннем рабо-

таваўца. Першы ўзровень — не-пасрэдна адміністрацыя. Другі — улада, як мяняючы ўласнік нашых прадпрыемстваў. Усе, на-паўна, аразумелі, што асноўны удар забастоваўца прафсаюза-нага руху накіраваны менавіта на ўладу. Аднак патрабаванне ад улада павышэння зарплат — тое ж самае, што сваімі рукамі падштурхоўваць кола інфляцыі, паколькі нішто не перашкаджае ўраду адначасова з зарплата павышаць цэны, прычым аперад-жалымі тэмпамі (так яно і ад-бываецца). Сёння ўрад — выму-шаны работадавца, які ўзваліў на сябе непасрэдную адказнасць за зарплату замест адказнасці за эканамічную палітыку, удаклад-нення якой і варта ад яго дабываць.

Да правядзення сапраўднай доўгатэрміновай забастоўкі прафсаюзы сёння не гатовыя, яны не маюць забастовачых фондаў, каб матэрыяльна пад-

рымліваць рабочых, пакуль тыя не працуюць.

Найкі час ішла гаворка пра за-мержаванне зарплат, якое не магло не напалохаць працоўных і не магло б адбіць не толькі па-палітычных прычынах, але і таму, што гэта пагражала б поўным ка-лясам эканомікі. Зарплата пры-росце цен не павышаецца, зна-чыць, зніжаецца пакупніцкая здольнасць насельніцтва. Калі тавары таго ж народнага спажы-вання немагчыма набываць, вы-творчасць не мае сэнсу і спыня-ецца.

Полны калас, "Снікерсам" тут не ўргутуешся. Безумоўна, латвія патраба-ваць ад улада хаця б мінімальны сацыяльны гаран-тыі, але сёння, калі ўзровень інфляцыі дасягае 40-50 працэн-таў, значна больш важна патра-баваць стварэння ўмоў эка-намічнай стабільнасці і парадку.

Фота Сяргея БУШКО.

АКТУАЛЬНЫ КАМЕНТАР

Спакойна, толькі спакойна...

□ Вера ПАЛЯКОВА, 43-інфарм

Чуткі — не факт, але такія ж упартыя. Бадай, Вячаслаў Кебіч не паспеў вярнуцца з Масквы пасля перагавораў з першымі асобамі Расіі, як у "размовах не лесаліцы", кулуарах і грамадскім транспарце папярэлі чуткі з пратэзіяй на дакладнасць. Маўляў, ужо прывезлі тое тое расійскіх грошай, і з 1 лютага будзе ісці абмен "зайчыкаў" на рублі (1:1).

Прыемна, канешна, сучаснае сябе, што хутка пасля гэтага на-шы цэны знізіцца да расійскага ўзроўню (дарчы, мінімальны заробатны плата таксама). "Бла-жэн хто веруе..." Бізнесмены, фінансісты, мяс-ка кажучы, сумняваюцца наогул у магчымасці аб'яднання грош-вых сістэм і ўваходжанні Белар-у ў рублёвую зону. Валютны рынак рэспублікі ліхарадзіць ме-навіта з-за неакрэсленасці і амаль поўнай непрадказаль-насці будучых падзей. Больш-шасць эканамістаў схіляецца да таго, што далар хутка "скокне", прытым больш імпіва, чым за-раз падзе.

Падштурхальнік або збярэгуць чуткі адмовіліся і ў Нацыяналь-

ным банку Рэспублікі Беларусь, і ў Саўміне Міністраў.

— Падобную "інфармацыю" не каментаў, — адказаў, у прыватнасці, з Наўбана. — Гро-шы прывезлі? Дык Беларусь "зайчыкаў" вазе з Расіі, мы ж часткова друкуем іх там. Згадзіцца, што за дакладную інфармацыю бізнесмены запла-ціць не маюць грошай і таму ўсё, што тычыцца гэтай тэмы, лічыце за дзяржаўную ці камерцыйную таямніцу.

З другога боку маюць рацыю і ў Саўміне: дэкларацыі і аб'ява-чынні — лішня не канкрэтны падпіс пад дакументам. І нават учарашні візіт кіраўнікоў Белар-у ў Маскву не высветліць сітуацыі канчаткова. Толькі ў другой палове студзеня, калі ча-каецца візіт у адказ прэм'ера Чарнамірдына ў Мінск і падпісанне адпаведных пагад-ненняў, мы можам хоць з нейкай доляй упэўненасці прадказаць сваю будучыню. А пакуль раю доўга ўпэўненасці валюты трымаць свае далары ў кішні.

Спакойна, грамадзяне, толькі спакойна...

Іван СЦЯПУРА.

У Оршы не раджаюць: няма мазуту

Летас у Оршы ў першых трох кварталах нарадзіліся 1179 чалавек, а памерла 1253.

У горадзе перасталі раджаць, яно і нядзіўна — няма мазуту. Гарадскіх радзілішні дом ацяпляе кацельня піваварнага завода, паліва няма, а півам таксама нічога не нагрэеш. Бось і апускаецца шка-ла тэрмометра ў раддое часам да адзначкі градусаў. Куды там раджаць, калі нават медпер-соналу даводзіцца хукаць на рукі.

На танцы — з каламі

З каламі сустракаюць жыхароў навакольных вёсак у Горскім сельскім Доме культуры, што на Лепельшчыне.

Прыходзіць сюды мясцовая моладзь не патан-цаваць, але наладзіць разборкі, павыбіваць во-ны. Нават міліцыя з цяжкасцю удаецца справіцца з арыгінальнымі танцамі. Мінулі часы рэ-царскіх павядынкаў, калі адносіны выстлялі, вы-ходзячы "на разы". Зараз жалезнымі аргумен-тамі ў хлапцёвых бойках, як правіла, выступаюць

ПРАВІНЦЫЯЛЬНАЯ ХРОНІКА

дубовы кол, моцны кулак ды падкаваны абцас. Ці не доўга да вялікай бяды?

У лазні памыюцца... свінні

Прывольна жывецца свіннін у калгасе "Пе-рамго" Талачынскага раёна. Зараз яны зай-мелі мажлівасць паспадыцца бярозавым вёнікам у лазні.

Была тут у вёсцы Канпельчыцы калгасная ла-зня, ды закрылі яе, спасылаючыся на адсутнасць саляркі. А затым зналі і помпу для падачы вады, устанавілі яе на свінаферме. Свінным раскоша, а людзям хоць не жылі — няма дзе памыцца. Тут у асноўным пенсіянеры, у гарадскую лазню не на-ездзіцца. Ну, ды людзі ж — не свінні, пачакаюць.

Падрыхтаваў Уладзімір МІХНО.

Турмы не будзе

Такім было канчатковае рашэнне Савета Міністраў рэспублікі, які паставіў № 851 адміністрацыі ў вышэйшых інстанцыях, указавалі на прычыны, згодна з якімі размяшчэнне ў калоніі ў горадзе трэба лічыць неэканамічным. І вось, на-лядачы на тое, што была ўжо разгорнутая работ па арганізацыі калоніі, набраны штаты, і нават завезены зьяваленыя, урад вырашыў скарыстаць базу былой вайскавай чэсці для іншых мэт. Хутчэй за ўсё, тут будзе пансіянат для аздараўлення дзя-цей, што пацярпелі ад чарнобыльскай аварыі. Та-кая вось канверсія... Ну, а бабункі з Паставаў і навакольных вёсак могуць спаць спакойна, не баючыся, што ўначы да іх уварэцца які-небудзь уцякач з калоніі.

Сяргей ВІШНЕЎСКИ.

БІЗНЕС-КЛАС

Вядучая
рубрыкі
Вера ПАЛЯКОВА
Тэл. 68-28-52

УВАГА,
АўТАМАТАРЫ!

Агульнавядома, што высокія стартавыя характарыстыкі аўтамабіля ў значнай ступені вызначаюць рэзерв беспякоі і для вадзіцеля, і для пешакоў. Таму для жадаючых набыць дынамічны "сродак перамяшчэння" прапануем спіс з 25-ці найбольш хуткіх аўтамабіляў. Маецца на ўвазе, за колькі секунд машына развівае хуткасць да 100 км у гадзіну са старту. Названне аўтамабілі набіраюць указаную хуткасць за тэрмін ад 7,8 да 10 секунд.

Mitsubishi Colt 136 конскіх сіл
Daihatsu Charade 101 к.с.
Alfa 33 132 к.с.
Peugeot 205 120 к.с.
Honda CRX 124 к.с.
Renault 19 135 к.с.
Peugeot 309 120 к.с.
Fiat Uno 100 к.с.
Mazda 232 103 к.с.
Lancia Delta 123 к.с.
Opel Kadett 115 к.с.
Alfa 75 120 к.с.
Renault 5 94 к.с.
Honda Civic 110 к.с.
Toyota Carina 121 к.с.
Alfa 33 107 к.с.
Rover Montego 102 к.с.
Daihatsu Appl. 105 к.с.
Opel Corsa 98 к.с.
Peugeot 309 109 к.с.
Nissan Primera 115 к.с.
Rover 216 112 к.с.
Ford Sierra 120 к.с.

КАРОТКА-
ТЭРМІНОВЫЯ
АБЛІГАЦЫІ

Урадам - Беларусі прынята Пастава аб першым выпуску Дзяржаўных каротка-тэрміновых аблігацый Рэспублікі ў 1994 годзе. Аблігацыі выпускаюцца Мініфінанс ад імя Савета Міністраў, з'яўляюцца каштоўнымі паперамі і размяшчаюцца сярод інвестараў на добраахотнай аснове. Яны зроблены ў выглядзе запісу на рахунах тэрміна на 90 дзён на суму 2 млрд. рублёў. Кошт адной аблігацыі — 100 тысяч рублёў. У студзені 1994 года Мініфін даручаеца выпусціць гэтыя аблігацыі.

АСЦЯПНАЎ,
ПОЛЬСКІЯ
ЗАЛАТОЎКІ
ЗАСТАНУЦА
НА РАДЗІМЕ

Па просьбе Галоўнага мінтана ўпраўлення ў Варшаве паліцэі Рэспублікі Польшчы ў Мінску накіравана нота Міністэрству замежных спраў Рэспублікі Беларусь, у якой паведамляецца аб парадку атрымання грашовых узнагароджанняў ішчэзлымі работнікамі, што працуюць у польскіх фірмах і прадпрыемствах на тэрыторыі Польшчы на падставе дазволу польскіх кампетэнтных органаў. Уноце падкрэслівана, што выплата ўзнагароджання ажыццяўляецца ў польскіх залатойках. Згодна з валютным заканадаўствам краіны, ішчэзвецем не можа абмяняць гэтыя грошы на валюту, Польшкі залатойкі, якія атрыманы ў якасці заробатнай платы, могуць быць выдаткаваны толькі на тэрыторыі Рэспублікі Польшчы і не падлягаюць вывазу за мяжу. На падставе распаўсюджаных міністрам фінансаў Рэспублікі Польшчы ішчэзлым дазволена вываз за мяжу Польшчы толькі валюты з асобнага валютнага рахунку "С", што адкрыта ў ўпаўнаважаным польскім банкі. Гэтая валюта павінна быць атрыманай у працэсе выканання ў Польшчы дамоў у галіне знешняга гандлю. У гэтым выпадку для атрымання дазволу на вываз валюты за мяжу неабходна мець пацвярджэнне, што выдадзена банкам пасля правядзення выплаты з валютнага рахунку "С".

Як паведамілі нашаму карэспандэнту ў пасольстве Рэспублікі Польшчы ў Мінску, гэты тыпчыны абсалютна ўсіх выплатаў грамадзянам Беларусі. Цяпер для атрымання нават невялікага гандару ў польскім выданні неабходна ехаць у Польшчу і выканаць складаную аперцыю па пераводу польскіх залатойкаў у далары ці маркі. А можна проста купіць на гэтыя грошы некаторыя тавары, тым больш, што многія з іх больш танныя, чым на Беларусі.

Андрэй ВАШКЕВІЧ.

"ПАС" — палітыка-аналітычная служба

Шматпартыйнасць
да гэмакратыі гавягдзе?

□ Лілія ГРЫНЯВЕЦКАЯ, "ЧЗ"

Міністэрства юстыцыі пачало рэгістраваць грамадскія аб'яднанні з 1 снежня 1990 года. Сёння мы маем 613 рэспубліканскіх і міжнародных грамадскіх аб'яднанняў. Зарэгістраваны і дзейнічаюць 14 партый, матэрыялы на рэгістрацыю яшчэ чатырох партый разглядаюцца. Трынаццатой (!) па ліку была зарэгістравана партыя Беларускага народнага фронту. Падала дакументы на рэгістрацыю партыя аматараў піва. Паводле слоў супрацоўнікаў Міністэрства юстыцыі, збіраецца заявіць пра сябе партыя дурняў. Застаецца спадзявацца, што яна не будзе занадта шматлікай.

Яшчэ колькі год таму грамадства ў сфэры павяноў аднапартыйнай сістэмы, а марыравана грамадскія аб'яднанні пацвярджалі ў рытме прымусовых грашовых унесаў сваіх членаў. Потым узнікла сапраўдная хваля тах званай "творчасці мас", пік якой прыпаў у Беларусь на 1991 год, а дакладней на тое, што ад яго засталася пасля пачуццё. У той перыяд актыўнае аб'яднанні людзей у грамадскія арганізацыі прайшоўвалі з асаблівай хуткасцю росту рыбей пасля дажджу. Партыі, рухі, клубы, блокі, саюзы — самая шматкаля-

ровая палітра мет, поглядзі! за-даем. Аднапартыйная сістэма ступіла месца шматпартыйнай, павяноў як быццам бы ачысцілася, сярэдне-статыстычны грамадзянін, які жыве за мяжой беднасці, дыхнуў свежага дэмакратычнага паветра на пусты страўнік. Якой партыі сімпатызуе такі грамадзянін, прадэманстраваў апошняй выбары ў пятыю рэспубліку Думу.

Безумоўнага лідэра сярод партый існуючых цяпер на Беларусі, азначыць даволі складана. Моцна папярэжаныя ініцыятыўныя сілы грамадства

занялі свае пазіцыі паміж ультра-левым і радыкальна-правымі і доўгі час працавалі хутчэй на абстрактную дэмакратыю, чым на ўласны імідж і галасы будучых выбаршчыкаў. Пацягнула за сабой хваст непалітычных ідэалагічных дамоў з дзяржавы і ў дэманіліберальна-капіталістычнай ПКС, якая фактычна мала з сыграла на адных прынцыпах сацыяльнай справядлівасці і выйграць. Адназначна на нявыдадзены пазіцыю адносна дэмакратычнага выбаршчыка заняла партыя БНФ (калі б падзеі ў нас развіваліся па ўсходнеўрапейскаму ці прыбальтэйскаму сцэнарыю, БНФ даўно павінен быў быць прыцягнуты да ўласных шэрагоў, а іхнай малацінасцю, якая ў ёсць пагадзілася лівінскіх прынцыпаў арганізацыі, а хутчэй следства кампаніі крывідунага апазіцыйнага становішча.

Большасць краін з самай моцнай дэмакратыяй, акрамя рознакаляровых шматпартыйнасці, маюць дзве ці некалькі моцных партый, якія, як эстафету, перадаюць адзін аднаму краіну па жаданню выбаршчыкаў. Дэмакратыя ў рэспубліканскай і штатах, ліберальны кансерватыў у Англіі. Відэаюна, што да аналітычных дзвюх партый нам яшчэ вельмі далёка. Мы ўвогуле апынуліся як бы пры партыях дэмакратычных атрыбух (дэмакратычнага грамадства), але па-за партыйнай сістэмай, паколькі вышэйшыя чыны краіны ўсё пагадоўна не належаць ні да якой партыі, у кожным выпадку — афіцыйна, а значыць, як свабодныя асобы, кіруючыя бог ведае якімі прынцыпамі, верагодней за ўсё — асабістым

зацікаўленасцю. (Дарэчы, амерыканцы на апошніх прэзідэнцкіх выбарах не вельмі спяшаліся выбраць свабоднага кандыдата замест Клінтана).

Нягледзячы на гэтую шматпартыйнасць, на Беларусі не прадугледжана фарміравання сістэмы некалькіх моцных папарамна кіруючых партый са шматлікімі процівагамі больш дробных і менш уплывовых аб'яднанняў і рухаў, якія не даюць зарывацца асноўнай сістэме.

Калі ёсць апэзіцыя, значыць, павінна быць кіруючая партыя, але нават хача б умоўна вызначыць, якая партыя ці партыі сёння азначаюцца пры ўвадзе, не ўяўляецца магчымым. Якіх партыйных поглядаў прытрымліваецца фракцыя "Беларусь" у Вярхоўным Саветае? Міністры ў Саветае Міністраў? Характэрна тое, што ніхто сёння, здаецца, не мае ці прэтэндуе на месца "ума, чэсты і совесці". А вакансіі, між іншым, ёсць.

СЛУЖБА "03"

□ Франц ЛЯВІЦКІ

"Хуткую дапамогу" ведаюць усе — ад малаго да вялікага. Але няшмат людзей уяўляюць, як яна працуе, што і хто стаіць за тэлефоннымі лічбамі "03".

А стаяць за імі ў першую чаргу людзі і канешне ж, работа. І работа складаная, работа, без якой, як сказаў галоўны ўрач Мінскай цэнтральнай станцыі хуткай дапамогі Віталій Елісеевіч Цішчын, сёння нельга ўявіць медыцынскае абслугоўванне.

Так, сёння круглая суткі Беларускае стацыяна абслугоўвае 108-112 машын "хуткай дапамогі". Усе гэтыя машыны размешчаны па шасці падстанцыях, на кожную з якіх прызначаны па 15-20 аўтамабіляў. Усе звянікі ў службе "хуткай дапамогі" наступваюць у першую чаргу ў цэнтральную дыспетчарскую, адкуль перадаюцца ў дыспетчарскую падстанцыю горада. Днём дыспетчарская прымае ў сярэднім 50-55 выклікаў у гадзіну. Вечарам гэта лічба вырастае прыкладна ў тры разы. А ўсяго за суткі ў службу "хуткай дапамогі" звяртаецца 1600-1800 чалавек. З дыспетчарскай выклік перадаецца спецыяльнай бригадзе. Бригады ў "хуткай дапамогі" існуюць розныя: псіхіятрычная і кардыялагічная, дзіцячая, неўралагічная, траўматалагічная і рэанімацыйная. І ў залежнасці ад выпадку на месца выязджае тая ці іншая.

Зразумела, што поўнаццо расказваць пра работу "хуткай дапамогі" не маюць права асобы, якія ўваходзяць у гэтую службу. А таму я вырашыў павядзіць па выкліках у адной з іх. Выбар бы зроблены даволі хутка. Я вырашыў ехаць з траўматалагічнай бригадай. Не таму, канешне, што я любіць вострыя адчувальныя ці таму, што хачу паказаць нервы чытаючым расповедам! Пра кроў, палімяныя косці да прабітыя галовы. Проста ў ўпэўненні ў тым, што менавіта траўматалагам часцей за ўсё прыходзіцца сутыкацца з людзьмі, дурасцю ў адносінах да свайго жыцця і здароўя. А чарпач з-за гэтай дурасці не толькі яны, але і ўрачы, што іх лечыць, а ў канчатковым выніку і мы з вамі.

Такім чынам, выбар зроблены. "Замачкавалі" мяне за чывертай спецыяльнай траўматалагічнай бригадай, у склад якой увайшоў урач Віктар Іосіфавіч Скобля і фельдчар Юрый Віталевіч Міхнюк і Геннадзі Іосіфавіч Дубовік.

...Пры выклік паступіў з РАУС Савецкага раёна сталіш, што знаходзіцца на завулку Я.Коласа. Міліцыя паведамыла, што затрыманы чалавек у невяразымным стане, якога хтосьці перазаў. Паехалі.

пел Старобінскага раёна, а таксама свае меркаванні на прадмет яго знаходжання студэнтам. Згодна з заявай прафпаўнаважанага ўдэц, што гр. Мурашка сапраўды кулак і эксплуатаваў чужую працу.

У адказ на гэты запіт Слуцкі райвыканкам прыслыў у інстытут адказ, што "гаспадарка Мурашкі знаходзіцца ў вёсцы Чапелі і складаецца з хаты, сенцаў, хлява, гумна. Дом здаецца ў арэнду з сям'і не калгасніку. Зямля знаходзіцца ў калгаса. Сама ж Мурашка Ганна жыве на гаспадарцы ў в.Кляпчын, у якой лічыцца зямлі ворнай 0,5 дзесяціны, сенажаці — 4,5 дзесяціны, кароў — 1, коней старых — 1, маладняку — 1, добрай жывёлы — 4 шт."

Далейшы лс Мурашкі Паўла нам невідомы, але можна з упэўненасцю сказаць, што словы "Сын за бацьку не адказвае", былі ў той час толькі слоўмі.

Людміла ЦЯРОШЧАНКА, вядучы архівіст.

"АБСЛУГА" СЕННА НА КАНІ. А МЫ — ПАД КАПІТАМІ?

Нешта здарылася. Рэптам нават закралася кромольная думка: "А ці добра гэта — рынак?". Колькасць беспрацоўных расце, але ці стала больш ветлівай прадзвіжніца і больш сумленнай эксплуатацыя і больш звышчына, не бяжыць нічога. Няма ўжо і кнігі скаргаў — навошта? "Абслуга" наогул скінута з уласнага твару маску прыстойнасці, а адтуль, з-пад маскі, пазірае на нас пыска хітрай лисы: "Што, узлілі?".

Мероз. Халадна. Злы выбіваюць мелодыю марша. Ля

ПРАЦА БЕЗ ПАДЗЯКІ

— Ну, зараз убачыш, у якіх умовах прыходзіцца нам працаваць, — звартаецца да мяне Юрый. — Вось едзем і не ведаем, што там нас чакае. Былае, трэціца такі "буйны хворы", што ўтрох ледзьве яго супакоўваем. Але нічога не зробіш: такі ўжо ў нас кліент: кожны

— Да базы мы даеаць не паспелі. Шы пад'ездзе па рады паведамлілі, што на ўваходзе на станцыю метро "Плошча Незалежнасці" на прыступках у лужыне крыві ляжыць чалавек. Машына разварнулася і панеслася да месца прызначэння.

— Звычайная справа, асабліва на сячын, як сёння. (Тадзі якая была калідная нощ. — Заву.аўт.). У такі час, здаецца, на некалькі гадзін з машыны не вылізілі. Калі народ пачынае адпачываць, нам ра-

— Вось, паглядзі, як на Мовы год дзяжурці. Ужо праз пяць хвілін пасля таго, як гадзіннік дэманстраваў пачаў бумкнуць, нас выклікалі. Потым яшчэ праз гадзіну, і яшчэ...

— Яго пераваў рэзкі тэлефонны званок. Выклік.

— Так, запісаваю. Вуліца Стараўскай... Што там такое? Мужчыну парэзалі? Едзем.

— Я падумаў, што і на гэты раз будзе чарговы параз пальца. Аказалася інакш.

— Давяры ў патрэбную нам кватэру аказалася адначасна. Заходзім. На падлозе, на сценах, на стале — кроў. Нас сустрэла заплаканая жанчына (суседка, напэўна) і мужчына, у якога крыві не было можа толькі на спіне. Адна палова твару ў яго адсутнічала ўвогуле: так разнесла падлогі востра, мужчына ў гэты момант напалоханы, а таму, хача і не велькі ўпэўнены стаў на нагах (на стале ў кутку даве пуста бутэлі з пад гарэлі), павадзіць сабе вельмі ціха.

— Хто ж ідзе таі "апрацаваў"? — Сужыцель майго жонкі. Былой. Ён мяне біў. Нагамі. Балюча.

— Прытомнасць не страчвае?

— Не, усё ў парадку.

— Падзем з намі ўсё роўна. Так ці інакш, табе трэба ў балючы.

— А што з ім? — Пытаюся я.

— Ну, што. Тут адным словам не скажаш. Тут і страчанае мазгоў, і глыбокі перэзвілька палцы правай рукі, і гематомы твару. "Гудзі левыя вострыя" і ўдар грудной клеткі. А магчыма ў балючы і яшчэ што-небудзь выявіцца. Вось так у нас і адпачываюць: адразу п'юць разам, а потым б'юць адзін аднаго.

Але не думаю, што траўматалагам прыходзіцца працаваць толькі з т'ягнімі. Не. Нярэдка даводзіцца выязджаць на месца катастрофы, дзе нярэдка чалавек хуткай дапамогі ўжо не патрэбна. Бываюць таксама выпадкі, калі людзі спрабуюць скончыць самагубствам: ускрыяваюць сабе вены, глытаюць таблеткі, кідаюцца пад цяжкімі, з балконаў выкідаюцца... І ва ўсіх гэтых выпадках без хуткай дапамогі не абходзіцца.

— Такія велькі работа ў траўматалагаў "Хуткай дапамогі"? Выклікаў і выяздзіў шмат, а востра падзякі ад тых, каго яны ратуе, — ніякіх. Што ж прымушае гэтых людзей працаваць тут? Можна сказаць? Не, грошы тут таксама не надта якія. Што ж у такім разе?

— Ды ці гэта галоўнае? Працуем — і ўсё. Трэба ж і тут камусьці знаходзіцца. І не з-за грошай, канешне ж. Проста мы тут на сваім месцы. А гэта галоўнае. І яшчэ. Тут мы без усякіх прыгожых слоў можам дапамагчы людзям. Дапамагчы менавіта тады, калі яны маюць у нас патрэбу.

— А навошта яго ў балючы? — пытаюся. — Ён жа здаровы, толькі п'яны. Яго ў міліцыю трэба.

— У міліцыю нельга. — адказвае В.І.Скобля. — Ён жа страціў прытомнасць. А такога ў міліцыі не прымуць. У яго не алкагольнае ап'яненне, а алкагольнае атручванне. Вось так.

— У балючы нас "абслужылі" даволі хутка, і мы, перадаўшы кліента ўрачам, рушылі на базу. На гэты раз дэжэл на рэальна, без прыгод.

Пакройчы, дзе размясцілася траўматалагічная бригада, быў звычайны: тэлевізор, стол з унутраным тэлефонам, некалькі крэслаў... Віктар Іосіфавіч паказвае журналісту рэгістрацы выклікаў.

Нарэшце, адначасна дзверы і бабункі становіцца эню ў чаргу — грошай няма. "Дажыліся", — сміецца нейкі дзед, але яго ніхто не чуе і ніхто не сміецца ў адказ. Аказваецца, трэба было становіцца ў агульную чаргу па перавад. Вось жа аб'явілі. Але аб'ява ішчэ ў пакой аддзялення, а чарга заўсёды стаіць на вуліцы. Грошай я не атрымаў. Затое мела ішчэ пазнаміцца з загадчыцай аддзялення Дзесяцінчанка Нінай Іванаўнай. Рэдакцыяныя пасведчанне на яе не мае ўплыву.

— А, пішыце, што жадаеце. Іншыя прэзідэнты не называюць, майго вам хопіць. Што ж, з-за гэтых старых мы на працу раней павінен прыходзіць? У нас працоўны дзень з дзесяці гадзін — ішчэ нас не датычыць.

Спакойны абыхавы твар. А дзе ж вы самі будзеце атрымліваць экспэдыцыю? Яны не бяжыць рынку, не бяжыць звышчына, не бяжыць нічога. Няма ўжо і кнігі скаргаў — навошта? "Абслуга" наогул скінута з уласнага твару маску прыстойнасці, а адтуль, з-пад маскі, пазірае на нас пыска хітрай лисы: "Што, узлілі?".

Мероз. Халадна. Злы выбіваюць мелодыю марша. Ля

німі ўладарамі. Што чакае нас, Бохуна?

Лета. Свята горада. Праспект Скарыны. Насцюк, бы ў не маўляў, радасны. Побач з'яўляецца чарныя хлопцы з хвосцікам "а-ля Шуркі Малінін". Ціха, няўпэўнена прапанаваў: "Можна, фотаздымачка зробіць? Вось мае пасведчанне, што я здымачка ўмею. Апарат класны, "Кодак", не пашкадуеце". Хто ж ад такога адмовіцца? Праўда, кошт неслабы, але ж затое якасць якая будзе. Шчоўк. Хлопец з напарнікам ўжо "ловяць" маладулю пару. Шчоўк. Шчоўк. Праз месяц выкладоў эню сустрэкаў "а-ля Малініна" на праспекце. "Мабыць, гэта пошта затрымлівала вашы фотаздымкі. Не хвалюйцеся, усё будзе о'кей". Болы і яго не сустракала, хоць па праспекце хаджу амаль кожны дзень. Мінус Новы год. Здымачка, канешне, няма.

Вырасла армія ашуканцаў. Хамаў. Лайдакоў! Чарствы, як скарынка, людзей. Не, не, вырасла, існавала, мабыць, заўсёды. Проста раней яны хоць хаваўся, прыкрываліся нечым. Баяліся надродка кантролю і кнігі скаргаў, партсходу і вымовы. Зараз яны ваяваюць бессаромна. Нават не хаваюць вачэй. Прадаўшчыка кладзе на вагу дзірны тавар, хоць і застрашаную цэну. Крадчыка псеу дарагі касцюм. Рэгістратара ў гатлі абмацоўвае, і, праўда, чаго яшчэ чакаць? "Абслуга" ж не змянілася, яна ж нічым не навукалася, толькі шматлікія нулі ўпрыгожваюць квітэнцы. Людзі тых ж у сэрвісе нашым бедным, іх можна асаціць заробкам, а яны па-ішчэму працаваць не будуць. Проста не ўмеюць. І не жадаюць.

Рынак, рынак, што ж, аднак, добрага прыняў ты стомленаму напору нашаму? Не чую адказу.

Ніна ПРАКОПЧЫК.

пел Старобінскага раёна, а таксама свае меркаванні на прадмет яго знаходжання студэнтам. Згодна з заявай прафпаўнаважанага ўдэц, што гр. Мурашка сапраўды кулак і эксплуатаваў чужую працу.

У адказ на гэты запіт Слуцкі райвыканкам прыслыў у інстытут адказ, што "гаспадарка Мурашкі знаходзіцца ў вёсцы Чапелі і складаецца з хаты, сенцаў, хлява, гумна. Дом здаецца ў арэнду з сям'і не калгасніку. Зямля знаходзіцца ў калгаса. Сама ж Мурашка Ганна жыве на гаспадарцы ў в.Кляпчын, у якой лічыцца зямлі ворнай 0,5 дзесяціны, сенажаці — 4,5 дзесяціны, кароў — 1, коней старых — 1, маладняку — 1, добрай жывёлы — 4 шт."

Далейшы лс Мурашкі Паўла нам невідомы, але можна з упэўненасцю сказаць, што словы "Сын за бацьку не адказвае", былі ў той час толькі слоўмі.

Людміла ЦЯРОШЧАНКА, вядучы архівіст.

"АБСЛУГА" СЕННА НА КАНІ. А МЫ — ПАД КАПІТАМІ?

Нешта здарылася. Рэптам нават закралася кромольная думка: "А ці добра гэта — рынак?". Колькасць беспрацоўных расце, але ці стала больш ветлівай прадзвіжніца і больш сумленнай эксплуатацыя і больш звышчына, не бяжыць нічога. Няма ўжо і кнігі скаргаў — навошта? "Абслуга" наогул скінута з уласнага твару маску прыстойнасці, а адтуль, з-пад маскі, пазірае на нас пыска хітрай лисы: "Што, узлілі?".

Мероз. Халадна. Злы выбіваюць мелодыю марша. Ля

німі ўладарамі. Што чакае нас, Бохуна?

Лета. Свята горада. Праспект Скарыны. Насцюк, бы ў не маўляў, радасны. Побач з'яўляецца чарныя хлопцы з хвосцікам "а-ля Шуркі Малінін". Ціха, няўпэўнена прапанаваў: "Можна, фотаздымачка зробіць? Вось мае пасведчанне, што я здымачка ўмею. Апарат класны, "Кодак", не пашкадуеце". Хто ж ад такога адмовіцца? Праўда, кошт неслабы, але ж затое якасць якая будзе. Шчоўк. Хлопец з напарнікам ўжо "ловяць" маладулю пару. Шчоўк. Шчоўк. Праз месяц выкладоў эню сустрэкаў "а-ля Малініна" на праспекце. "Мабыць, гэта пошта затрымлівала вашы фотаздымкі. Не хвалюйцеся, усё будзе о'кей". Болы і яго не сустракала, хоць па праспекце хаджу амаль кожны дзень. Мінус Новы год. Здымачка, канешне, няма.

Вырасла армія ашуканцаў. Хамаў. Лайдакоў! Чарствы, як скарынка, людзей. Не, не, вырасла, існавала, мабыць, заўсёды. Проста раней яны хоць хаваўся, прыкрываліся нечым. Баяліся надродка кантролю і кнігі скаргаў, партсходу і вымовы. Зараз яны ваяваюць бессаромна. Нават не хаваюць вачэй. Прадаўшчыка кладзе на вагу дзірны тавар, хоць і застрашаную цэну. Крадчыка псеу дарагі касцюм. Рэгістратара ў гатлі абмацоўвае, і, праўда, чаго яшчэ чакаць? "Абслуга" ж не змянілася, яна ж нічым не навукалася, толькі шматлікія нулі ўпрыгожваюць квітэнцы. Людзі тых ж у сэрвісе нашым бедным, іх можна асаціць заробкам, а яны па-ішчэму працаваць не будуць. Проста не ўмеюць. І не жадаюць.

Рынак, рынак, што ж, аднак, добрага прыняў ты стомленаму напору нашаму? Не чую адказу.

Ніна ПРАКОПЧЫК.

пел Старобінскага раёна, а таксама свае меркаванні на прадмет яго знаходжання студэнтам. Згодна з заявай прафпаўнаважанага ўдэц, што гр. Мурашка сапраўды кулак і эксплуатаваў чужую працу.

У адказ на гэты запіт Слуцкі райвыканкам прыслыў у інстытут адказ, што "гаспадарка Мурашкі знаходзіцца ў вёсцы Чапелі і складаецца з хаты, сенцаў, хлява, гумна. Дом здаецца ў арэнду з сям'і не калгасніку. Зямля знаходзіцца ў калгаса. Сама ж Мурашка Ганна жыве на гаспадарцы ў в.Кляпчын, у якой лічыцца зямлі ворнай 0,5 дзесяціны, сенажаці — 4,5 дзесяціны, кароў — 1, коней старых — 1, маладняку — 1, добрай жывёлы — 4 шт."

Далейшы лс Мурашкі Паўла нам невідомы, але можна з упэўненасцю сказаць, што словы "Сын за бацьку не адказвае", былі ў той час толькі слоўмі.

Людміла ЦЯРОШЧАНКА, вядучы архівіст.

"АБСЛУГА" СЕННА НА КАНІ. А МЫ — ПАД КАПІТАМІ?

